

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 192/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti D., a spoločnosti D., N., zastúpených Advokátskou kanceláriou P., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Ing. V. N., vo veci namietaného porušenia ich základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Cob 133/2010 z 29. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti D., a spoločnosti D., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2011 doručená sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti D., a spoločnosti D. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Cob 133/2010 z 29. septembra 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že JUDr. Ing. V. N., správca konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti D. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo aj „správca“), podal návrh na určenie vlastníckeho práva na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“). O jeho návrhu rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 56/2009 z 22. marca 2010 tak, že návrh zamietol a zaviazal ho na náhradu trov konania.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu z 22. marca 2010 podal správca včas odvolanie, v ktorom namietal, že v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), že okresný súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol napadnutým rozsudkom sp. zn. 25 Co 133/2010 z 29. septembra 2010, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovatelia sú toho názoru, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 25 Co 133/2010 z 29. septembra 2010 boli porušené ich základné práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s právom na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu, pretože podľa ich názoru sa krajský súd v nedostatočnom odôvodnení svojho rozhodnutia prakticky vôbec nevysporiadal s ich námietkami uvedenými v odvolaní a *„len veľmi všeobecne poukázal na obsah § 120 ods. 1 OSP a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak bez akýchkoľvek bližších konkretizácií resp. vysvetlení vo vzťahu k predmetu konania a k obsahu odvolania sťažovateľa v 1. rade“*. V ďalšom sťažovatelia argumentujú a poukazujú na nesprávnosť právnych záverov okresného súdu, ako aj krajského súdu, ktorým podľa ich názoru došlo k porušeniu označených práv.

Sťažovatelia v sťažnosti tiež uviedli, že „sťažovateľ v 1. rade podaním zo dňa 10.2.2011 doručeným Okresnému súdu Nitra dňa 11.2.2011 podal dovolanie v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/133/2010-332 zo dňa 29.9.2010 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v dôsledku čoho sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom“. Podanie tejto sťažnosti sťažovatelia odôvodňujú „potrebou naliehavej ochrany základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie od orgánu, ktorý je najvyšším orgánom ochrany ústavnosti a ochrany základných práv a slobôd“.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že:

„1. Krajský súd v Nitre postupom a rozsudkom č. k. 25Co/133/2010-332 zo dňa 29.9.2010 porušil základné práva sťažovateľa v 1. rade a sťažovateľa v 2. rade na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s právom na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/133/2010-332 zo dňa 29.9.2010 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali ústavnú súladnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 25 Co 133/2010 z 29. septembra 2010. Z obsahu sťažnosti tiež vyplýva, že proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal správca dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP. Dovolanie zo 7. februára 2010 (zrejmy omyl v dátume, správne má byť 2011, pozn.) sťažovatelia predložili v prílohe sťažnosti. Dovolanie bolo podané na okresnom súde 11. februára 2011 a ku dňu rozhodovania o sťažnosti nebolo o podanom dovolaní rozhodnuté.

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05).

Ústavný súd pripomína, že dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a súčasne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ak postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04). Táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práva zaručeného dodatkovým protokolom, ak je zrejmé, že sťažovatelia svoje námietky uplatnili v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), pričom v čase

rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené. Preto musela byť sťažnosť v časti námietky týkajúcej sa porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny odmietnutá pre jej predčasnosť, keďže o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľa namietajú, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľov prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny) konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľom lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, bod 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní budú mať sťažovateľa k dispozícii už iba podanie sťažnosti na ústavnom súde týkajúcej sa tohto rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny podľa zásady rationae

temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovatelia namietali aj porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, identické základné právo podľa listiny (čl. 11. ods. 1 listiny, pozn.) a obdobné právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu, pričom je nepochybné, že vyslovenie porušenia týchto práv je argumentačne spojené s vyslovením porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny. Ústavný súd tu poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd môže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a právo vyplývajúce z čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie vyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach posudzovaného prípadu predpokladom vyslovenia porušenia základných práv hmotného charakteru, je vyslovenie porušenia ústavnoprosesných princíпов vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (respektíve identického práva podľa listiny). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľov v časti, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a tiež čl. 36 ods. 1 listiny z dôvodu jej neprípustnosti pre jej predčasnosť, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť.

Vzhľadom na všetky uvedené závery ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2011